

OECD:n MAASEUTUPOLIITTINEN MAATUTKINTA SUOMESTA

Laura Jänis, MMM
YTR:n hankeseminaari 21.-22.5.2007

MIKÄ ON MAATUTKINTA?

- OECD tekee jäsenvaltioidensa eri politiikkalohkoista maatutkintoja, joiden tarkoituksena on välittää tietoa maiden välillä ja antaa tutkittavalle maalle suosituksia.
 - Suomen **aluepolitiikan** maatutkinta valmistui 2005.
 - Suomen **maaseutupolitiikasta** on tehty maatutkinta vuonna 1994 ja se oli ensimmäinen OECD:n tekemä maaseutupoliittinen maatutkinta.
 - Nyt on menossa maaseutupoliittisten maatutkintojen toinen sarja. Viime vuonna kohteina olivat Saksa ja Meksiko. Nyt kohteina ovat Suomen lisäksi Skotlanti, Hollanti, Espanja ja Kiina.
-

The New Rural Paradigm

POLICIES AND GOVERNANCE

The New Rural Paradigm. Policies and Governance (OECD 2006)

Alue- ja maaseutupoliittisten maatutkimusten ja tapaustutkimusten yhteenveto-raportti

Pääpointit:

1. lähtökohtana **alueet**, ei sektorit
2. korostetaan maaseudun **mahdollisuuksia**, ei rajoittavia tekijöitä
3. **investointeja**, ei tukia
4. uudessa maaseutupolitiikassa on **monia toimijoita**

TUTKINNAN LÄHTÖKOHDAT

- OECD:n näkökulmasta Suomi on mielenkiintoinen kohde: hyvin maaseutumainen maa, jossa alueelliset hyvinvointierot kuitenkin verrattain pieniä – maaseudulla on hyvät mahdollisuudet.
 - YTR:n näkökulmasta maatutkinnan kautta saadaan arvokas ulkopuolinen arvio maaseutupolitiikan nykytilanteesta ja suosituksia maaseutupolitiikan edelleen kehittämiseksi.
 - YTR koordinoi tutkintaprosessia Suomen päässä ja rahoittaa hankkeen.
-

TUTKINNAN OECD-TIIMI

3 tutkijaa OECD Secretariatista: Ardavin ja Oehler Meksikosta, Crosta Italiasta
2 vertaistutkijaa (Peer Reviewer): James Australiasta ja Nakken Norjasta
2 ulkopuolista asiantuntijaa (External Expert): Schucksmith UK:sta ja
Katajamäki Suomesta

José-Antonio Ardavin, Mark Schucksmith, Nicola Crosta, Kirsten Nakken, Ilse Oehler

TUTKINNAN KANSALLINEN OHJAUSRHYHMÄ

OECD RURAL POLICY REVIEW – CASE FINLAND

Background report for OECD

- pj. Kaisa-Leena Lintilä SM:stä
- Yhteensä 19 jäsentä: ministeriöistä, Kuntaliitosta, aluehallinnosta ja tutkimuslaitoksista
- Ohjausryhmä valmisteli OECD:lle toimitetun taustaraportin
- Ohjausryhmäläiset ovat olleet mukana kenttävierailujen suunnittelussa ja käytännön järjestelyissä
- Ohjausryhmä käsittelee OECD:n raportin ja sen luonnosversiot

Photo: Anna Kuhmonen

May 2007

TUTKINNAN TAVOITTEET

- Arvioida politiikan onnistumisia ja epäonnistumisia ja antaa suosituksia sekä laajan että suppean maaseutupolitiikan kehittämiseksi
 - Arvioida maaseudun kehittämisen hallintojärjestelmää ja antaa ehdotuksia järjestelmän uudistamiseksi
 - Arvioida maaseudun kehittämiss politiikkaa erityisesti elinkeinopolitiikan näkökulmasta ja sen vaikutuksista harvaan asutulla ja ydinmaaseudulla
 - Verrata Suomen maaseutupolitiikkaa kansainvälisesti ja antaa vertailun perusteella suosituksia
-

TUTKINTAPROSESSI (1/2)

- Valmisteleva kokous OECD:n edustajien kanssa syyskuussa 2006
- Taustaraportti
 - Kansallinen ohjausryhmä kokosi OECD:n kysymysten pohjalta talvella 2007
 - Englanninkielinen tietopaketti Suomen maaseudun nykytilasta ja maaseutupoliittisesta järjestelmästä
- Kenttävierailut
 - Helmikuussa 2007 Helsingissä: OECD:n tiimi tapasi kansallisen ohjausryhmän ja kansallisen tason maaseutupolitiikan toimijoita
 - Toukokuussa 2007 Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa: OECD:n tiimi tapasi alue- ja paikallistason toimijoita ja tutustui yrityksiin sekä maaseudun kehittämishankkeisiin

Aluekehitysjohtaja Kaisa-Leena Lintilä SM:stä kertoo OECD:n tutkijoille Suomen rakennerahasto-ohjelmista kaudella 2007-2013

TOINEN KENTTÄVIERAILU 2.-5.5.2007

OECD:n tiimi Talvivaaran kaivoksella Sotkamossa, raesateessa 3.5.2007
Ilse Oehler, Hannu Katajamäki, Marcus James, José-Antonio Ardavin ja Nicola Crosta

Juhani Kärkkäinen Kainuun maakunta-kuntayhtymästä kertoo Kainuun hallintokokeilusta

Ristijärvellä tutustuttiin dementiakoti Willa Wanhaan

Ristijärvi on profiloitunut kunnaksi, jossa ikääntyvien tarpeet otetaan erityisen hyvin huomioon, "Ageing as an Opportunity"

Ristijärven Senioripolis-hankkeeseen kuuluu monta osaa: mm. Senioriakatemia, senioriasumista ja studiokoulu, jonka tuotoksia tässä ollaan katsomassa monitoimikeskus Virtaalassa

Ristijärveläiset esittelivät yleinä Seniorpolis-konseptia ja jakoivat OECD:n asiantuntijoille läksiäislahjaksi paikallista tekoa olevat tossut

Sotkamon Talvivaaraan rakenteilla olevasta nikkeli-kaivoksesta ja sen työllisyysvaikutuksista kuultiin bussissa. Rakennusvaiheessa tarvitaan tuhansia työntekijöitä ja toiminnassa ollessaan kaivos työllistää noin 400 henkilöä.

Sotkamon kunnanjohtaja Jari Tolonen kertoo Snowpolis-hankkeesta

Illallisella Äksyjen Ämmien majatalo Pihlajapuussa Nurmeksessa.
Mukana myös Pohjois-Karjalan TE-keskuksesta ”paikalliset oppaat”

Tyytyväisenä savusaunan ja uinnin jälkeen 16 tuntisen työpäivän päätteeksi

Lakkautettuun kansakouluun rakennettu majatalo Pihlajapuu
– kahden naisen maaseutumatkailuyritys Nurmeksessa

Tutustumassa Pielisen-Karjalan Dementiakoti Oy:hyn, Nurmeksen kunnanjohtaja kertoo Nurmeksen haasteista ja mahdollisuuksista

Ylä-Karjala 5.5.2007

Nurmes osana OECD-tutkintaa

OECD on tekemässä Suomen maaseutupolitiikan maatutkintaa, johon liittyen järjestön edustajat vierailivat perjantaina Nurmeksessä.

JUKKA RÄSÄNEN
Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän tilaamassa, ensi keväänä valmistuvassa maatutkinnassa arvioidaan kansallista maaseutupolitiikkaa ja yleisiä olosuhteita Suomen maaseudulla. Maatutkinnan tekevän ryhmän johtajana toimii meksikolainen José Antonio Ardavin, joka arvioi työryhmän Pohjois-Karjalaa ja Kainuun seutua tutustuneen kolmipäiväisen vierailun antavan ihmiseläin näkökulman tutkinnasta laadittavaan raporttiin.

– Helmikuussa tapahtuneen Helsingissä eri ministeriöiden edustajia. Tällä vierailulla halusimme nimenomaan päästä tekemisiin tavallisten ihmisten kanssa, ymmärtääksemme paremmin olosuhteita, joissa he elävät, Ardavin kertoo.

Paikalliset ihmiset
Tärkeisessä asemassa
José Antonio Ardavinin mukaan OECD on työskennellyt jäsenmaidensa maaseutujen elinvoimaisuuden säilyttämiseksi yli kymmenen vuoden ajan. Ardavin toteaa, että vuosien saatossa maaseutupolitiikka on muuttanut paljon laajemmaksi käsitteeksi kuin perinteinen maatalouspolitiikka.

– Maaseutujen elinoloja parannettaessa on nykyisin otettava huomioon esimerkiksi yritysten toiminnan turvaaminen, terveydenhuolto sekä matkailun merkitys työllistäjänä. Maaseutupolitiikan yksi haaste on, miten hyvin se vastaa maaseudulla elävien todellisia tarpeita, Ardavin valottaa. Julkinen valta ei kuitenkaan yksin voi turvata maaseudulle parempaa tulevaisuutta. Ardavin nostaakin jalustalle paikalliset ihmiset ja heidän merkityksensä maaseudun kehittäjinä. Nurmeksessa Majatalo Pihlajapuhun ja Pielisen Karjalan Dementiakotiin tehdyt vierailut olivat Ardavinin mukaan hyviä esimerkkejä keinosta, jolla työpaikkoja voidaan luoda kasvu-keskusten ulkopuolelle.

Maatutkintaan liittyvien johtopäätösten tekoon aika ei ole vielä kypsä. Ensi keväänä valmistuvan tutkimusraportin pitäisi kuitenkin olla avuksi kahdella tavalla.

– Ensinnäkin koetamme tuoda esiin keinoja, joilla elinoloja Suomen maaseudulla voitaisiin tukea ja kehittää. Toisaalta raportista on apua muille OECD-maille niiden miettiessä omaa

OECD:n maaseutupolitiikan maatutkintaa tekevää ryhmää johtaa meksikolainen José Antonio Ardavin. KUVA: JUKKA RÄSÄNEN

maaseutupolitiikkaansa, Ardavin sanoo.
Yritystoimintaa
on tuettava

Pielisen Karjalan Dementiakoti valikoitui vierailukohteeksi, koska sitä pidetään hyvänä esimerkkinä TE-keskuksen tukea saaneesta, terveelle pohjalle rakennetusta maaseutuyrityksestä. Paikallisia oloja julkisen sektorin näkökulmasta työryhmälle esitellyt Nurmeksen kaupunginjohtaja Pertti Vainionpää näkee Dementiakodilla myös toisen merkityksen.

– Kun julkisen sektorin työpaikat vähenevät samalla vähenevät naistyöpaikat. Hoitoalan yritykset ovat yksi tapa kompensoida tätä kehitystä, Vainionpää uskoo. Hoitoalan yritykset ovat yksi esille väestön ikääntymisen tuomat haasteet. Nurmeksessa yli 75-vuotiaiden osuus tulee nousemaan vajaan kymmenen vuoden kuluttua jyrkästi. Toisaalta ajatelmisen aiheita antaa tosiasia, että valtuusto juuri työllisyyden saavuttaneista nuorista muuttaa pois kotipaikkakunnaltaan.

Tutkimusraportin rakennuspoliittiseksi Vainionpää tarjosi myös kylmää faktaa terveydenhuollon jyrkästä kasvusta. Käytännössä on tullut siihen pisteeseen, ettei julkinen sektori voi juurikaan tuottaa uusia laitospaikkoja.

– Kuntien on otettava palveluita yksityisiltä, minkä takia Pielisen Karjalan Dementiakodin kaltaisia yrityksiä tarvitaan lisää, Vainionpää evästi työryhmälle. José Antonio Ardavinin kysymykseen, mitä Nurmeksessä pitäisi tapahtua, että täällä voitaisiin vastata tulevaisuuden haasteisiin, Vainionpää esitti suoran vastauksen.

– Me tarvitsemme tukea pienille yrityksille, se on alustava ajatus.

OECD:n tutkinta kiinnosti paikallista mediaa. Tiedotustilaisuudet järjestettiin Kajaanissa ja Joensuussa. Ylä-Karjalan lehti tuli tekemään juttua Pielisen Karjalan dementiakotiin

Eira Varis Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta kertoo alueen maaseudun haasteista ja mahdollisuuksista

Joensuu-päivän tapaamiset järjestettiin METLA:n talossa, jonka arkkitehtuuria Marcus tässä hämmästelee.

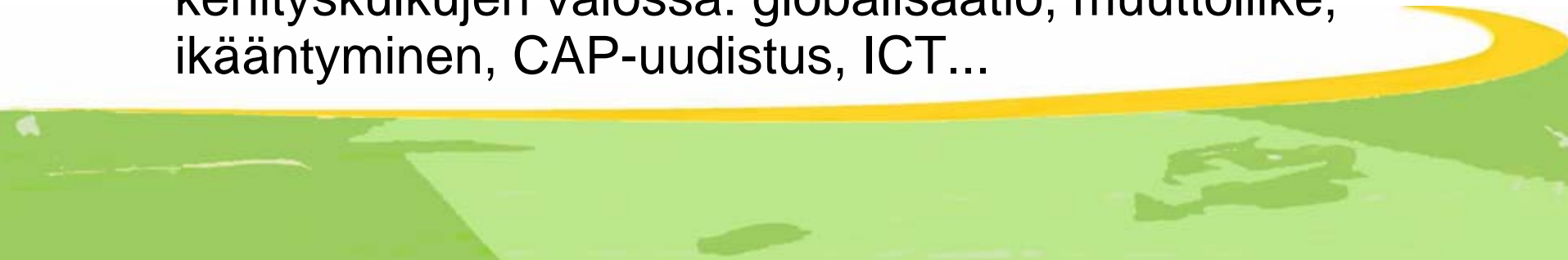
Viimeisenä vierailupäivänä tutustuttiin Joensuun seudun Leader ry:hyn ja toimintaryhmän osittain rahoittamaan hankkeeseen Outokummun vanhassa kaivoksessa.

Outokummun vanha kaivos ja museorautatie

TUTKINTARAPORTIN SISÄLTÖ (1/3)

I. Kontekstin analyysi

- Mitä on ”maaseutu” Suomessa? OECD:n määritelmän mukaan koko Suomi lukuunottamatta pääkaupunkiseutua – Suomessa käytössä maaseudun kolmijako
 - Maaseutualueiden kehitys, maaseudun sosio-ekonominen tilanne
 - Maaseudun vahvuuksien ja käyttämättömien resurssien tunnistaminen
 - Maaseudun tulevaisuus laajalti vaikuttavien kehityskulkujen valossa: globalisaatio, muuttoliike, ikääntyminen, CAP-uudistus, ICT...
-

TUTKINTARAPORTIN SISÄLTÖ (2/3)

II. Maaseutupolitiikan analyysi

- Mitkä politiikan alat vaikuttavat maaseudun kehitykseen ja miten?
 - Onko olemassa kansallisen tason politiikkaa, joka kohdistuisi erityisesti maaseutualueisiin?
 - Onko olemassa maaseudun kehittämishohjelmia, joilla pyritään integroidusti vastaamaan I-osassa esitettyihin haasteisiin ja mahdollisuuksiin?
 - Miten sektoripolitiikat ja poikkihallinnolliset politiikat toimivat suhteessa toisiinsa?
-

TUTKINTARAPORTIN SISÄLTÖ (3/3)

III. Maaseutupolitiikan hallinta (governance)

- I-osassa tunnistetut maaseudun mahdollisuudet ja II-osassa tunnistetut kehittämispolitiikat vaativat parempaa hallintaa kaikilla hallinnon tasoilla: kohti integroitua maaseutupolitiikkaa
 - Horisontaalinen, poikkihallinnollinen yhteistyö kansallisella tasolla
 - Vertikaalinen, hallinnon tasojen välinen yhteistyö
 - Horisontaalinen, poikkihallinnollinen yhteistyö paikallisella tasolla

IV. Poliittikasuosituksset

TUTKINTAPROSESSI (2/2)

- OECD:ltä raportin dispositio kansalliselle ohjausryhmälle kesäkuussa 2007
 - Koko raportin luonnosversio alkusyksystä 2007, ohjausryhmä kommentoi
 - Raportin esittely ja hyväksyminen OECD:n aluekehityskomiteassa joulukuussa 2007
 - OECD julkaisee raportin keväällä 2008
 - YTR julkaisee raportin (tai sen tiivistelmän) suomeksi keväällä 2008
-

Lisätietoja:
laura.janis@mmm.fi

Maisema Vuokatin huipulta 3.5.2007